Wiesława Kolasińska
pedagog-terapeuta
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 3 w Warszawie

Pomagajmy dzieciom w przezwyciężaniu trudności rozwojowych.

Rodzice i nauczyciele coraz częściej zauważają występowanie trudności emocjonalnych u dzieci i młodzieży. Dzieci często są nadruchliwe, nieposłuszne, drażliwe i wybuchowe. Prezentują zachowania agresywne wobec rówieśników i osób starszych. Zaburzenia emocjonalne, trudności wychowawcze i problemy rozwojowe często współwystępują ze sobą, powodując często nadpobudliwość psychoruchową i agresję.

Najczęstszym źródłem zachowania agresywnego jest lęk. Objawia się napięciem emocjonalnym, bezradnością i niepokojem związanym z utratą poczucia bezpieczeństwa w kontakcie z najbliższymi osobami. Zachowanie agresywne dziecka jest wołaniem o pomoc w sytuacji, w której samo nie może sobie poradzić i kiedy czuje się zagrożone. Wówczas wzrasta napięcie, które najczęściej powoduje u niego zachowania nieracjonalne i naganne. Pojawiają się trudności w opanowaniu emocji zarówno pozytywnych, jak i negatywnych. Dzieci często przejawiają agresję z błahych powodów lub nadmiernie zwracają na siebie uwagę. Prezentują małą samodzielność, domagają się pomocy i zwracają na siebie uwagę otoczenia. Ich zainteresowania są krótkotrwałe i powierzchowne. Przyczyną zaburzeń emocjonalnych u dzieci najczęściej jest brak poczucia bezpieczeństwa i własnej wartości.

Prawidłowy rozwój dziecka w znacznym stopniu zależy od jego akceptacji przez rodziców. Brak akceptacji może być przyczyną występowania nieprawidłowości w zachowaniu. Miłość i akceptacja muszą odznaczać się stałością i konsekwencją. Akceptacja dziecka oznacza przyjęcie go takim, jakie jest: z jego cechami fizycznymi, możliwościami umysłowymi oraz innymi ograniczeniami. Uznanie i szacunek ze strony rodziców oraz innych osób z najbliższego otoczenia dają dziecku poczucie spokoju, bezpieczeństwa, pewności siebie i własnej wartości. Chwaląc dziecko wyrażamy mu uznanie za jego umiejętności, poziom wykonanej pracy oraz postępy w nauce. Zaspokojenie potrzeb szacunku sprawia, że w dziecku wytwarza się poczucie własnej wartości i pewności siebie. Pochwała mobilizuje dziecko do wysiłku i rozbudza intelektualnie. Dziecko chwalone stara się dobrze wywiązać z powierzonych mu zadań. Pod wpływem pochwał wzrasta u niego poczucie bezpieczeństwa i zadowolenia z siebie.

Poprzez serdeczne i spokojne postępowanie z dziećmi, można w znacznym stopniu zmniejszyć lub zlikwidować nieprawidłowości występujące w ich zachowaniu. Pozycja dziecka w rodzinie, jego stosunki z rodzicami i rodzeństwem mają duży wpływ na samopoczucie oraz więź z domownikami. Korzystna pozycja dziecka w rodzinie wyzwala wzajemną życzliwość, przywiązanie do bliskich i wzmacnia pewność siebie oraz daje poczucie bezpieczeństwa i stabilizacji. Poczucie własnej wartości jest konieczne dla prawidłowego rozwoju osobowości. Pewni siebie ludzie mają pozytywny obraz świata i są gotowi do nowych doświadczeń. Niepowodzenia i porażki nie załamują ich i nie pozbawiają odwagi. Kto potrafi siebie zaakceptować i cieszyć się sobą, ten posiada również zdolność spokojnego współżycia z innymi. Pewność siebie i siła biorą się z aktywnych działań zakończonych sukcesem. Uznanie i akceptacja otoczenia zwiększa poczucie własnej wartości. Szczególnie ważne jest poznawanie siebie, dostrzeganie własnych uzdolnień, a także uświadamianie sobie również własnych słabości i przezwyciężanie ich.

Pewność siebie i poczucie własnej wartości nie są darami natury. Rozwijają się one stopniowo od dzieciństwa. Napotykane trudności i rozczarowania mogą ograniczać poczucie pewności siebie, a nawet niszczyć je w ciągu życia. Częstą reakcją na niepowodzenia i porażki może być agresja i przemoc. Ludzie pozbawieni pewności siebie mogą stać się nie tylko ofiarami przemocy, ale również jej sprawcami. Dlatego bardzo ważna jest pomoc dzieciom, które doznają niepowodzeń w nauce, w kontaktach z rówieśnikami i czują się niedowartościowane oraz osamotnione. Rodzice powinni dbać o wszechstronny rozwój dzieci, dając im wsparcie emocjonalne poprzez własne postawy i zachowania, a także:

- bawić się z dziećmi

- wnikliwie słuchać dzieci

- szanować dzieci

- doceniać dzieci za pomysły i zainteresowania

- pozwolić na podejmowanie własnych decyzji

- wyznaczać granice, stosować nagrody.

Bibliografia:
Barbara Górska – „Zaburzenia emocjonalne, a dzieci ryzyka dysleksji”
Klaus Utz – „Jak moje dziecko może stać się pewne siebie”